

„Élőlényhang-térkép”

A feladat leírása:

Az ideai terepi megfigyelésben a fületekre lesz a legnagyobb szükségetek, ugyanis a lakóhelyetek vadonélő élőlényeit most a hangjuk alapján fogjuk felkutatni.

Az ember gyakran alakítja a maga igényeihez a környezetet: lakóhely céljából például falvakat, városokat létesít, beépít olyan területeket, amelyek azelőtt a természet részei voltak. Azonban észrevehetjük, hogy a vadonélő állatokat és növényeket szerencsére ezekről a mesterségesen kialakított területekről sem tudjuk teljes mértékben kiszorítani: a vadonélő élőlények egy része sikeresen alkalmazkodik az emberi környezethez, és csodás madárdalkoncertek, lágy lombsusogások, meglepő kopácsolások, szolid ciripelések vagy harsány kuruttyolások révén hangjuk alapján is érzékelhetjük jelenlétüket a falvakban, városokban.

A terepi feladat során az lesz a küldetésetek, hogy a lakóhelyetek két pontján elkészítsetek egy-egy élőlényhang-térképet. Az alábbiakban összefoglaljuk, hogyan tudjátok ezt megvalósítani.

A két helyszín kiválasztása:

Az élőlényhang-térképezéshez célszerű olyan pontot választani a településen, ahol viszonylag sok vadonélő élőlény hangja hallható, ugyanis **legalább 3 „hangforrást” be kell tudni azonosítanotok** a feladat sikeres teljesítéséhez. A hangtérképezést végezhetitek akár a csapattagok lakóháza közelében, vagy a titkos kedvenc helyeteken, egy parkban, a faluszélen vagy bárhol a településen, ahol szimpatikus. Arra azért ügyeljete, hogy a feladat elvégzése közben saját testi épségetek ne legyen veszélyeztetve. (Tehát például semmiképpen sem ajánljuk, hogy az úttest közepén álldogálva kezdjete el térképázlatot rajzolgatni.)

A két térképezést készíthetitek együtt, de ha erre nincs lehetőségetek, a két csapattag megosztva, külön-külön is elkészíthete egy-egy térképet.

Izgalmas összehasonlítást is végezhetete, ha két különböző jellegű területet választotok, például egy jobban beépített, forgalmasabb utcát, és egy település szélére eső nyugodtabb pontot.

A megfigyelés időpontjai:

Érdekes összehasonlításokat tudtok tenni azzal is, ha különböző napszakban készíthete a két megfigyelést, például az egyiket délelőtt, a másikat pedig a napnyugta előtti időszakban.

A terepi adatlapra jegyezzete fel a hangtérképezés dátumát és pontos időpontját is!

A „lefüelt hangforrások” és beazonosításuk:

A feladat olyan vadonélő, természetes módon jelenlévő élőlények hangjának a megfigyelése és beazonosítása, melyek azon a településen hallatják hangjukat, ahol laktok.

Ha megvannak az élőlényhangok, mindegyik vonatkozásában próbáljátok megállapítani minél pontosabban, hogy melyik irányból jön a hang és a gazdája hol tartózkodik a térben. Így fogjátok tudni berajzolni a térképre.

Különféle állatfajok hangjának beazonosításához segítségképpen érdemes lehet a **terepi munka előtt otthon tanulmányozni** minél több fajnak a hangját, így a terepen sok „dallam vagy effekt” már ismerősen fog hangozni. A honlapunk (<http://tiszatajkozalapitvany.hu>) *Tavaszalesen* oldalán számos madárfaj hangmintáját megtaláljátok, de egyéb segédanyagokat is segítségül hívhattok, mint az MME vagy más természetvédelmi szervezetek hangCD-i, internetes oldalai, állathanggyűjteményei.

Egy-egy kisebb termetű állat sikeres beazonosításához nagymértékben hozzájárulhat az is, ha nem csak a hangját halljátok, hanem sikerül meg is pillantanotok a „hangadó”, így a faj külső bélyegei is sokat segíthetnek a faj beazonosításában. Nagy hasznát vehetitek ezért egy távcsőnek is terepi munka során.

A hangtérkép elkészítése

A honlapról letölthető Terepi adatlapon megtaláljátok, hogy milyen adatokat szükséges feljegyezni a térképezés során, és a térképeket is erre készíthetitek el. Mindkét térképet az alábbiak szerint tudjátok elkészíteni.

- A térkép közepén jelöljétek be és felirattal is lássátok el azt a pontot, ahol Ti, a megfigyelők álltok, ez lesz a **megfigyelési pont**.
- Rajzoljátok be a környező **utcákat, házakat, építményeket, és egyéb tereptárgyakat**, amik segítik a hely beazonosítását egy idegen számára. Ezeket is nevezzétek meg, azaz lássátok el őket felirattal vagy jelmagyarázattal.
- És következzen az élőlényhang-térképezés legfontosabb része: **a megfigyelési pontban észlelt, adott pillanatban hangot hallató legalább három vadon élő faj meghatározása**, valamint a **tartózkodási helyük** minél pontosabb beazonosítása a megfigyelési ponthoz viszonyítva, és **megjelenítésük a térképen**. (Természetesen háromnál több fajt is fel lehet tüntetni a térképen, ha többet is sikerült beazonosítanotok!)
- Ha sikerült „belőni”, hogy pontosan melyik fán**, melyik épületen vagy tárgyon tartózkodik a hangot adó élőlény, rajzoljátok be és **nevezzétek is meg** ezeket a tereptárgyakat is a térképen. (**Külön dicséret jár érte, ha a fák faját is meg tudjátok határozni. ☺)
- Törekedjétek az esztétikus, könnyen értelmezhető ábrázolásra és az olvashatóan írt feliratokra! Használjátok bátran színeket, minél többet!
- Örömmel vesszük, ha esetleg sikerül hangfelvételt is készítenetek a megfigyelt élőlényekről, illetve fotókat is csatolhattok róluk a hangtérképhez.

Az élőlényhang-térképek adatlapjainak beküldése

Reméljük, a lakóhelyetek élőlényhangjainak feltérképezésével vidám és izgalmas pillanatokot élhettek át, és ez a küldetés ismét kicsit újabb nézőpontba helyezi számotokra a lakókörnyezeteteket!

A Terepi feladat beküldése feltétele a második fordulón való részvételnek, és **értékes pontokat jelent** a csapatoknak magán a végső megmértetésen is.

Fontos, hogy az elkészült élőlényhang-térképek Terepi adatlapját kizárólag **elektronikus formában** lehet beküldeni. A lapokat színesen beszkenelve, vagy nagyon jó minőségben olvashatóan lefotózva küldjétek be az alábbi e-mail címre:

tiszatajkozalapitvany@gmail.com

A tárgy mezőbe feltétlenül írjátok be a csapatneveteket, és hogy „terepi feladat”!

Ha sikerült hangfelvételt és fotókat is készíteni a „lefülett” élőlényekről, azokat se felejtsetek el csatolni az e-mailhez, vagy valamilyen fájlmegosztó segítségével elérési linket küldeni hozzájuk.

Beküldési határidő: 2020. május 5.

Izgalmas „élőlényhang-térképezést” kívánunk!